

MY JSME LID PANELŮ•KOVŮ•

Státeda, 29 ěervenec 2020

První panelový byl postaven u¾ po první světové válce v Nizozemsku, u nás k tomu došlo až v padesátých letech minulého století. Domy z prefabrikovaných panelů začaly nejvíce rozmach v 70. a 80. letech minulého století v zemích východního bloku. Byly sice rázně vysoké (táeba jen čtyři patra, nebo i dvacet), mohly být vysunuty až zapuštěně lodě, přesto vypadaly všechny skoro stejně.

Přítom první panelové domy, je¾ byly jen přitoplaň, byly zdobeny vřelijakými detaily, domovními znamenými a arkádovými vchody. Různorodost se však záhy vytratila kvůli jejich masovému stavbě.

U nás bylo v letech 1953 až 1991 postaveno na 80 tisíc panelových (Ā-tajčch 1,2 milionu bytů), z toho větce ne¾ polovina v 70. letech.

Za posledních dvacet let se panelové domy doály masivních rekonstrukcí, je¾ prodlouily jejich životnost (z povodních asi 40 let) a jedivě sály rozveselily rozličními barvami fasád. Hlavní Āpravou totiž bylo zateplení, vřmna dťevných oken za plastové a zasklávané balkony, v interiérech pak zejména odstranění umakartových koupelen a toalet.

Panelová stavba, je¾ socialistické země poměrně rychle přily bytové krize, se realizovala jako celá sály na zelených loukách, ale jindy zaplavila i historická centra měst, například Benešov. Jiným pádem byl Most, kde historické centrum muselo ustoupit těbá uhlí a na jeho místě vzniklo celé panelové město. Zachrán byl jen gotický kostel Nanebevzetí Panny Marie (ze 16. století), jen¾ byl v roce 1975 po kolejších přesunut o 841 metrů.

První pokusy s panelovými domy na ěeském země začala v roce 1940 firma Bařa, která experimentovala s montovanými domy z velkých tvřnic z betonu litých pámo na staveništi. Během vřlky postavila několik takových pokusných dvojdomů. Po znřrodně firmy se vřvojově pracoviště postupně přesunulo do řstavu montovaných staveb v Praze.

Ale první dťm z celostřnových panelů vyrostl ve Zlěně (tehdy Gottwaldově) v roce 1953 za pouhě čtyři měsíce podle projektu architektů Hynka Adamce a Bohuměra Kuly a dostal označeně G40 (Gottwaldov 40 bytů). U nás bylo v letech 1953 až 1991 postaveno na 80 tisíc panelových (Ā-tajčch 1,2 milionu bytů), z toho větce ne¾ polovina v 70. letech.

Tě¾ rok začala stavba panelových domů i v dalších Āeskoslovenska, vřetně Prahy. První pražská panelová vyrostl v roce 1953 v Žřblichch, ale nřjemněci v něm začali bydlet až o dva roky později. Jedním z nich byl i projektant domu, architekt Miloslav Wimmer, který použil systém skeletopanel, od něhož se vřpřtě upustilo, mimo jině proto, že se skelety i panely musely vyrřbět pámo na místě. Na rozděl od prvního zlněnského

a další panelové měly ten obličkový sedlovou střešou, ozdobnou křídlovou a byty o ploše sto metrů čtverečních (později byly v panelových nejbližších třeškových pokojových byty o asi 60 metrech čtverečních).

Prvním panelovým sádkovým se stala Zelená líčka v Praze 4, postavená v letech 1954 až 1955. Dnes zabírají panelové sádkové asi šest procent rozlohy metropole a je v nich zhruba 200 tisíc bytů.

Největším je Jižní Město, kam se prvně nasídlovali v roce 1976 a dnes na něm žije asi 83 tisíc lidí. Jeho budování a život prvních obyvatel přeměnila v expresivní tragikomedii Panelstory z roku 1979 Věra Chytilová.

Zdroj: internet a osobní zážitky

Pěkně a vesele den,

ANDREA